

Jarmo Aholan esittelemä valtuustaloite 3.2.2025:

Aloitteen perustelu

Ympäristön suojelu on yksi aikamme tärkeimmistä tehtävistä. On tärkeää, että toimimme aktiivisesti ympäristöhaittojen hillitsemiseksi ja sopeutumisiksi kuitenkin yritystoimintaa estämättä. Suomi on tunnettu ympäristötietoisuudestaan ja edistyksellisistä ratkaisuistaan. Jotta voisimme varmistaa kestävästä tulevaisuudesta myös tuleville sukupolville, on tärkeää panostaa käytännön toimiin paikallisilla voimin ja paikallisten näkemysten kanssa.

Lakeuden Eko on osoittanut olevansa merkittävä toimija alueemme kiertotaloudessa. Ylikunnallinen jäteviranomainen on kehittänyt toimintaansa ja palveluitaan systemaattisesti ja on saavuttanut merkittäviä tuloksia. Jotta voimme varmistaa, että kiertotalous kehittyy edelleen suotuisasti, on tärkeää, että Lakeuden Ekolle luodaan mahdollisuus hoitaa itse toimialueensa ympäristöluvitusta ja -valvontaa. Limingan ekokortteli on edistysellinen jätteenkäsittelyalue erinomaisten liikenneyhteyksien varrella. Ympäristöluvitusta vaativa jätteenkäsittely on kiertotalouden ydinaluetta. Alueen ja toimijoiden synergiaedut ovat merkittävät kun eri tahoilla on yhteinen päämäärä. Tätä tukee voimakkaasti mikäli yhden luukun periaate luvitukseen ja valvontaan saadaan toimimaan samalla alueella ja yhteisellä päämäärällä.

Esitys

Selvittää mahdollisuutta siirtää Lakeuden Ekon toiminta alueella ympäristöluvitusta ja valvontatehtävien siirrosta Lakeuden Ekolle.

Selvitys olisi hyvä aloittaa alueen kuntien yhteisen mielipiteen keräämisellä, joko Eko Lautakunnan tai perustettavan työryhmän avulla, tunnustelemaan Lakeuden Ekon kuntien tahtotilaa ja siten päättämään laajennetaanko Lakeuden Ekon toimintaa ympäristöluvitusta ja -valvontatehtävillä.

Perustelut

- Paikallinen päätöksenteko: Siirtämällä ympäristöluvitusta ja -valvontaa Lakeuden Ekolle saadaan paikallinen päätöksenteko tehokkaammaksi ja kuntien ja Ekokorttelin kehittämisen askeleet ovat sopusuhteessa keskenään. Tämä mahdollistaa joustavamman ja ketteremmän reagoinnin muuttuviin tilanteisiin ja yritystoiminnan ja jätteenkäsittelyn tarpeisiin
- Asiantuntemus: Lakeuden Ekolla on jo olemassa vahva osaaminen kiertotalouden kysymyksissä. Organisaatio asiantuntemusta hyödyntämällä voidaan varmistaa, että ympäristöluvitusta ja -valvontaa toteutetaan ammattitaitoisesti ja tehokkaasti.

- Kustannustehokkuus: Pitkällä aikavälillä ympäristöluvitusta- ja valvontatehtävien siirto Lakeuden Ekolle on kustannustehokkaampi ratkaisu, koska siinä on useita kuntia ja tällä toiminnolla on mahdollista laajentaa toiminta aluetta. Monessa kunnassa on vain yksi henkilö, joka tekee kunnallisen ympäristöluvituksen ja valvonnan.
- Kiertotalouden edistäminen: Malli edistää toimialueensa kiertotaloutta ja vähentää ympäristökuormitusta ja lisää yritystoimintaa alueelle

Loppusanat

Tämä on luonteva kehitysaskel meidän hienolle Lakeuden Ekolle ja Ekokorttelin käsittelyalueelle. Muutos ja toiminnan kehittäminen koetaan usein ajankohtaisena vasta silloin, kun asiat ovat jo huonolla tolalla tai hyvää vauhtia menossa siihen suuntaan. Usein muutosta aloitetaan tekemään liian myöhään. Muutostarve ei kuitenkaan ole merkki epäonnistumisesta. Menestyvät toimijat ovatkin oivaltaneet kehittämisen jatkuvana toiminnan parantamisena, miksei Suomen kekseliäin kunta?

Luodaan samalla kuntaamme kulttuuri, jossa tekijöillä on lupa ja uskallus muuttua, kyseenalaistaa ja kehittyä. Tämä on tie tähtiin ja varmistetaan, että olemme edelleen kekseliäin kunta. Jatkuva parantaminen tulee olla koko henkilöstön tehtävänä, ei vain yksittäisten henkilöiden työnkuvana tai pakkopullana. Koko työyhteisön sitoutuminen jatkuvaan parantamiseen on tärkeää, sillä ei ole olemassakaan niin pientä tehtävää tai yksityiskohtaa, jota ei kannattaisi välillä katsoa uusin silmin. Suuret kokonaisuudet koostuvat lopulta kuitenkin hyvin pienistä asioista.

Tehdään tästä kunnallinen business ja täten toivomme kaikkien yhtyvän tähän aloitteeseen!

Aloitteentekijöiden odotus:

Odotamme aloitteen tekijänä, että käsitellään ja valmistellaan pikaisesti vuoden 2025 aikana.

Aloitteen allekirjoittajat:

Senja Kovaniemi
 Tuomas Ahola
 Saara Kotkaranta
 Kati Manninen
 Tiina Hintikka
 Hanna Luukinen
 Arja Ansamaa
 Marja-Liisa Mutanen
 Esa Kojo
 Terho Lipsonen
 Markku Kemell
 Leena Rantasuomela
 Jarmo Ahola
 Teija Auno
 Suvi Korkatti

Päätös

Aloite lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Valmistelija

Tekninen johtaja Jaana Valjus, jaana.valjus@liminka.fi, p. 044 4973 701

Ryhmä valtuutettuja on tehnyt valtuustoaloitteen, jossa pyydetään selvittämään mahdollisuutta siirtää Lakeuden EKO:n toiminta-alueella ympäristöluvitusta ja -valvontatehtävät Lakeuden EKOLle.

Aloitteessa todetaan, että Lakeuden EKO on osoittanut olevansa merkittävä alueellinen toimija kiertotaloudessa. Ylikunnallinen jäteviranomaisen on kehittänyt toimintaansa ja palveluitaan systemaattisesti ja on saavuttanut merkittäviä tuloksia. Selvitystarvetta on perusteltu tarpeella varmistaa, että kiertotalous kehittyä edelleen suotuisasti ja keino siihen olisi luoda Lakeuden EKOLle mahdollisuus hoitaa itse toimialueensa ympäristöluvitusta ja -valvontatehtävät.

Lakeuden EKO on jätehuollon palveluntarjoaja Limingan, Muhoksen ja Tyrnävän sekä Utajärven kunnan alueella.

Lakeuden EKO -lautakunta on Limingan, Muhoksen ja Tyrnävän sekä Utajärven kuntien yhteinen jätehuoltoviranomaisen.

Lakeuden EKO on kehittänyt toimintaansa ja palveluitaan systemaattisesti erityisesti polttokelpoisen jätteen lajittelun osalta yhdessä sopimuskumppaninsa kanssa. Tavoitteena on ollut alusta asti vähentää polttoon ohjautuvan kierrätyskelpoisen jätteen määrää. Lakeuden EKO on ollut myös tässä asiassa suunnannäyttäjänä valtakunnallisesti. Tämä on ollut ja on edelleen tulevaisuudessa mahdollista ilman toimimista ympäristölupa ja -valvontatehtävien viranomaisena.

Suomessa jäteviranomaisen (kunnan jätehuoltoviranomaisen) tehtävät liittyvät pääasiassa jätelain (646/2011) mukaiseen valvontaan ja hallinnolliseen päätöksentekoon jätehuollossa.

Ympäristölupaviranomaisen toimii ympäristönsuojelulain (527/2014) perusteella ja myöntää lupia ympäristölle haitallista toimintaa varten.

Näillä kahdella viranomaisella, kunnan jätehuoltoviranomaisella ja ympäristölupaviranomaisella, on eri toimivalta ja eri tehtävät, vaikka molemmat liittyvät ympäristönsuojeluun ja jätehuoltoon.

Jäteviranomaisen ei siis voi toimia ympäristölupaviranomaisena, ellei laki nimenomaisesti siirrä sille tätä toimivaltaa.

Jätelaki (646/2011)

§ 23 Kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävät

"Kunnan jätehuoltoviranomaisen huolehtii tässä laissa sille säädettyistä viranomaistehtävistä."

Näitä viranomaistehtäviä ovat muun muassa

- kunnan jätehuoltomääräysten antaminen (§ 17)

- jätteen kuljetusjärjestelmän hyväksyminen (§ 36)
- jätehuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät hallinnolliset ratkaisut.

Tehtävät eivät sisällä ympäristölupien myöntämistä eikä ympäristönvalvontatehtäviä.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Ympäristösuojeluviranomaisen tehtäviä ovat muun muassa

- ympäristölupien käsittely (§ 27, § 39-50, §96-97)
- valvonta (§ 122-126, § 168-174)
- ilmoitusten käsittely (§ 116, § 118)
- YVA-yhteistyö (§ 34).

§ 41 Lupaviranomaiset

- Aluehallintovirasto (AVI) myöntää ympäristöluvat laajoille ja merkittävälle toiminnolle, kuten teollisuudelle, jätehuollolle ja eläinsuojille.
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vähäisemmät tai paikalliset ympäristöluvat, kuten pienet polttolaitokset tai pienimuotoinen eläintenpito.

Kunnan jätehuoltoviranomaista ei mainita ympäristönsuojelulaissa ympäristölupaviranomaisena, joten Lakeuden EKO -lautakunta ei voi toimia ympäristölupaviranomaisena. Myöskään Lakeuden EKO ei voi toimia ympäristölupaviranomaisena hoitamassa ympäristöluvitus ja -valvontatehtäviä, koska se on jätehuollon palvelun tarjoaja.

Edellä kuvatun lainsäädännön lisäksi on hyvä tiedostaa, että jätelaki käy läpi suurta muutosta, kun ympäristöministeriö valmistelee jätelakia kiertotalouslaiksi ottaen huomioon uuden EU-sääntelyn täytäntöönpanon. Uuden lain tuomat tavoitteet tulevat työllistämään jätehuoltoviranomaista merkittävästi, kun lakia toimeenpannaan paikallisesti.

Jätelain muutoksen lisäksi on hyvä tunnistaa, että juuri valmistelussa oleva hankintalain uudistaminen tulee läpi mennessään vaikuttamaan Suomen jätehuollon järjestäytymiseen. Valmisteltu ehdotus sidosyksiköiden 10 %:n vähimmäisomistusvaatimuksesta on hallitusohjelman mukainen ja tulee toteutuessaan vaikuttamaan kymmeneen jätehuolto-yhtiöihin, joiden omistajapohjassa on useita kuntia. Näistä muutama sijaitsee Lakeuden EKO:n alueen läheisyydessä. Lakiehdotuksen mukaan sidosyksiköiden omistusosuutta koskeva säännöstä alettaisiin soveltamaan jätealalla 1.1.2028 alkaen.

Tulevista lakimuutoksista huolimatta Lakeuden EKO jatkaa toiminnan kehittämistä kiertotalouden sektorilla ja siitä kertoo muun muassa suunnittelussa olevat uudet kuntien omistamat jäteasemat sekä uuteen sopimuskautteen valmistautuminen. Uudella sopimuskaudella jätehuoltoviranomainen on aikaisempaa enemmän mukana kehittämässä jäteasemien palveluita ja valvomassa niiden toteutumista niin, että jokaisen kuntalaisen on mahdollista asioida Lakeuden EKO:n jäteasemilla turvallisesti ja kierrättämiseen innostuen.

Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja antaa sen edelleen tiedoksi valtuustolle.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.